

Motion till riksdagen 2009/10: MJ220

av **Ingemar Vänerlov (kd)**

Växt- och djurrikets artrikedom

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om artrikedomen inom växt- och djurvärlden.

Motivering

Det myllrande livet i landskapet är hotat. Hälften av landets alla kärlväxter finns i odlingslandskapet liksom en tredjedel av alla fåglar. För groddjur är andelen ännu högre. I stort sett alla grod- och kräldjur i Sverige behöver odlingslandskapet för att klara sig.

Uppgifter från Artdatabanken vid Sveriges lantbruksuniversitet visar att en tredjedel av växterna i odlingslandskapet och två tredjedelar av fåglarna är hotade. Av landets alla däggdjur är nästan en femtedel missgynnade. Dock minskar inte endast rariteterna i djur- och växtriket utan även tidigare vanliga arter som exempelvis sånglärka och blåklint.

Orsakerna till att växter och djur försvinner är förbuskning, brist på betesdjur och intensivare brukningsmetoder. I dag läggs många lantbruk med mjölkproduktion ned. Gårdarna blir allt större. Betesdjuren koncentreras till färre men större besättningar i de centrala odlingsbygderna. Djuren betar alltmer på åkrar i stället för i hagar. Det blir svårare att klara skötseln av betesmarker långt från gården. Inte bara enskilda växter och djur hotas av detta utan även landskapsbilden förändras.

”Ett rikt odlingslandskap” är ett av Sveriges miljö kvalitetsmål. Riksdagen har tidigare beslutat om en hög ambitionsnivå för bevarandet av den biologiska mångfalden. Målet är att inga växt- och djurarter ska utrotas av människan. Sverige har även gjort flera internationella åtaganden på området, t.ex. konventionen om biologisk mångfald. Naturvårdsarbetet i Sverige präglas idag alltmer av EU:s naturvårdsdirektiv, art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och fågeldirektivet (79/409/EEG). Dessa två har enligt en rap-

Fel! Okänt namn på

port som gjorts av Artdatabanken på uppdrag av Naturvårdsverket, ”Arter & naturtyper i habitatdirektivet – tillståndet i Sverige 2007” inneburit en påtaglig förstärkning av naturvårdsarbetet i Sverige. I rapporten anges följande:

Arbetet med habitatdirektivet är idag integrerat i, och en viktig del av, den svenska naturvården. Tillstånd och trender som påtalas i utvärderingen av artikel 17 har ofta tidigare uppmärksammats i den nationella miljöövervakningen. Många av de åtgärder som efterfrågas har påbörjats i arbetet med att uppnå de av riksdagen fastställda miljö kvalitetsmålen – Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Storslagen fjällmiljö samt Ett rikt växt och djurliv. För vissa naturtyper och arter är dock tillståndet dåligt trots mångåriga och omfattande insatser, t ex i odlingslandskapet och skogen.

En liten del av EU:s jordbruksbudget används till miljö- och landsbygdsåtgärder. Dessa åtgärder regleras bl.a. i landsbygdsutvecklingsförordningen inom vilken miljöprogrammen dominerar. Dessa har haft sin giltighet i Sverige sedan EU-inträdet 1995.

För att ängar och hagar ska finnas kvar behövs aktiva brukare. Jordbruket måste ges förutsättningar att överleva. Det måste löna sig att hålla betesdjur och hävda markerna. Enligt ängs- och betesmarksinventeringen från 2002–2004 som är gjord av Jordbruksverket finns det 270 000 hektar värdefulla marker i Sverige, 35 000 av dessa är i behov av restaurering för att kvaliteten ska behållas. Budgetramarna för dessa ändamål är dock otillräckliga.

Det behövs större resurser för att upprätthålla våra värdefullaste ängar och hagar. Men det räcker inte med enbart pengar för att ersätta lantbrukarna för skötselåtgärder, utan länsstyrelserna måste också ges resurser för att klara av att genomföra alla gårdsbesök och tillsammans med lantbrukarna utforma åtgärdsplaner för att tillvarata gårdarnas unika värden.

Stockholm den 29 september 2009

Ingemar Vänerlöv (kd)